

Navigating Mis- and
Disinformation at an Older Age

MUISTILISTA: LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

Nordplus

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Näin arvioit uutisen luotettavuutta

Kaikki verkossa leviävä tieto ei ole totta. Jos uutinen herättää voimakkaita tunteita tai vaikuttaa liian hyvältä – tai liian pahalta – ollakseen totta, sitä kannattaa tarkastella hieman tarkemmin.

Tämän muistilistan avulla voit arvioida uutisen luotettavuutta ennen kuin jaat sen eteenpäin.

1. Tarkista lähde: Kuka tiedon kertoo?

- Onko uutinen julkaistu tunnetussa ja luotettavassa mediassa?
- Vai onko lähteenä tuntematon blogi, epäilyttävä verkkosivusto tai pelkkä sosiaalisen median julkaisu? Suhtaudu silloin varauksella.
- Onko jutulla nimetty kirjoittaja? Nimettömiin kirjoittajiin kannattaa suhtautua tavallista kriittisemmin.

2. Vertaa useita lähteitä

- Hae uutisen otsikko hakukoneella. Kertovatko myös muut luotettavat tiedotusvälineet samasta asiasta?
- Tarkista useita riippumattomia lähteitä. Jos vain yksi tuntematon sivusto julkaisee uutisen, siihen ei kannata luottaa. Jos useat luotettavat mediat kertovat samoista perusasioista, tieto on yleensä luotettavampi.
- Tarkista myös kuvat ja videot. Liittyvätkö ne todella uutiseen? Epäselvissä tapauksissa voit tehdä käänteisen kuvahaun ja selvittää, onko samaa kuvaa käytetty aiemmin toisessa yhteydessä.

3. Kiinnitä huomiota sävyyn ja todisteisiin

- **Tunteet.** Herättääkö otsikko tai teksti heti vihaa, pelkoa tai suurta innostusta? Voimakkaasti tunteisiin vetoava kieli voi olla merkki sensaatiohakuisuudesta tai vinoutuneesta uutisoinnista.
- **Todisteet.** Perustuuko uutinen alkuperäisiin lähteisiin, kuten tutkimukseen, viranomaisen julkaisuun, oikeuden asiakirjaan tai suoraan haastatteluun? Jos jutussa viitataan epämääräisesti esimerkiksi "asiantuntijoihin" ilman nimiä tai lähteitä, väitteitä on vaikea arvioida.
- **Ajankohtaisuus.** Milloin uutinen on julkaistu? Vanhoja uutisia voidaan jakaa uudelleen ikään kuin ne olisivat uusia.

Muista! Jos uutista ei voida vahvistaa useista riippumattomista ja luotettavista lähteistä, älä jaa sitä eteenpäin.